

آیت‌الله‌العظمی جوادی آملی در پیامی به کنفرانس سالانه ICAIR تأکید کردند

خودفراموشی، مشکل اساسی بشر

این مرجع تقلید با بیان اینکه مشکل اساسی بشر خودفراموشی است، اصلاً خودش را گم کرده است؛ چون از مبدأ خودش غفلت کرده، آینده خودش را در نظر ندارد، گرفتار جاهلیت شده است، ابراز کردند: جامعه کنونی در عین حال که دانشوران و بزرگانی داشته و دارد، ممکن است -معاذالله- به سمتی حرکت کند که جاهلیت عصر گذشته به آن مبتلا بود. در جاهلیت دو غده بدخیم بود که بشر را به‌ستوه آورده بود: یکی اینکه نسبت به گذشته در حیرت و تیرگی به سر می‌بردند و دیگری اینکه نسبت به آینده، در تاریکی مطلق به سر می‌بردند.

به گزارش پایگاه اطلاع‌رسانی بنیاد بین‌المللی علوم وحیانی اسراء، متن کامل پیام تصویری معظم‌له به کنفرانس سالانه مرکز بین‌المللی تحقیقات پیشرفته اسلامی (ICAIR) برای سال ۲۰۲۴ که ۲۰ و ۲۱ آوریل سال جاری میلادی در تورنتو کانادا برگزار شد، به این شرح است:

أعوذ بالله من الشیطان الرجیم/ بسم الله الرحمن الرحیم

«الحمد لله رب العالمین وصلى الله على جمیع الانبیاء والمرسلین و الأئمة الهداة المهديین وفاطمة الزهراء علیها السلام وعلیهم اجمعین، بهم تنولی ومن أعتدائهم تنیره إلی الله».

مقدم علما، دانشوران، دانشمندان، خبرگان و نخبگان محفل را گرامی می‌داریم و از همه بزرگوارانی که با ایراد مقال یا ارائه مقالات علمی، بر وزن این نشست و کنگره و همایش افزوده و می‌افزایند، حق شناسی می‌کنیم. از همه بزرگوارانی که در برگزاری چنین محفل عظیم علمی سعی بلیغ داشتند، سپاسگزاریم. امیدواریم جامعه اسلامی و انسانی از این‌گونه محافل بهره علمی و عملی ببرند و دنیا را از جهل علمی و جهالت عملی برهانند!

جامعه کنونی در عین حال که دانشوران و بزرگانی داشته و دارد، ممکن است -معاذالله- به سمتی حرکت کند که جاهلیت عصر گذشته به آن مبتلا بود. در جاهلیت دو غده بدخیم بود که بشر را به ستوه آورده بود: یکی اینکه نسبت به گذشته در حیرت و تیرگی به سر می‌بردند و دیگری اینکه نسبت به آینده در تاریکی مطلق به سر می‌بردند. نه می‌دانستند، گذشته آنها از کجا شروع شده است، مبدأ هستی چیست و چیست؟ عالم چگونه ایجاد شده، بر چه محوری می‌گردد؟ این نسبت به گذشته که برای آنها تیره بود و نسبت به آینده تاریک مطلق بود؛ زیرا فکر می‌کردند که با مرگ نابود می‌شوند و از بین می‌روند و در عدم، هیچ خبری از این و آن نیست. بین دو نیش تیرگی و تاریکی مطلق، زندگی می‌کردند. این می‌شد جاهلیت کهن. جاهلیت نو هم، خدای ناکرده ممکن است، کم‌کم به این سمت حرکت کند که نسبت به گذشته در تیرگی به سر ببرد که ندانند، گذشته چه بود و در این تحیر و تیرگی بماند و نسبت به آینده هم -معاذالله- خود را معدوم بیندارد که نیست می‌شود و از بین می‌رود. اسلام به آن معنای جامع که همه ادیان الهی به اسلام دعوت کرده: ﴿إِن الدین عندالله الإسلام﴾ و به معنای آنچه که ره‌آورد حضرت ختمی نبوت صلی الله علیه و آله است که اسلام به‌معنی خاص است، این دو نمونه الهی آمدند، هم گذشته تیره و مبهم را شفاف و روشن کردند - که هیچ ابهامی در گذشته جهان نیست و هیچ ابهامی در گذشته انسانیت نیست، هیچ ابهامی در گذشته جوامع بشری نیست و مانند آن - هم نسبت به آینده شفاف کردند - که هیچ تاریکی نیست، ظلمت نیست، عدم نیست، بشر با مرگ نابود نمی‌شود؛ چه اینکه جهان خودساخته نیست - این جهل نسبت به گذشته و یأس نسبت به آینده را برداشت؛ لذا جاهلیت را به‌صورت یک تمدن عمیق اسلامی درآورد که از حجاز شروع شد و شرق و غرب را گرفت؛ البته همه انبیاء صلی الله علیه و آله با همین دو عنصر اصلی آمدند که گذشته تیره و مبهم را شفاف کنند و آینده تاریک را روشن کنند که هیچ تاریکی در آینده نیست. مسئله بزرخ و قیامت حق است و روشن است و انسان به اذن خدا بعد از مرگ، نابود نمی‌شود و یک حیات دیگری دارد و از اینجا به حیات جامع و برتر منتقل می‌شود. هم ابهام و تحیر و تیرگی را نسبت به آغاز این عالم برداشته‌اند، هم تاریکی و ظلمت را نسبت به آینده برداشتند. انسانی که بین دو نیش روشن زندگی می‌کند، نه بیراهه می‌رود، نه راه کسی را می‌بیند. نه جریان غزه و امثال غزه پیش می‌آید، نه تحریم‌های ظالمانه پیش می‌آید، نه تجاوزهای ظالمانه صورت می‌پذیرد.

قرآن کریم فرمود: خدا شما را زنده می‌کند، یعنی این حیاتی که برخی‌ها دارند و در حد گیاه و یا در حد حیوان است، این را به حیات انسانی تبدیل می‌کند. انسان کسی است که مظهر ذات اقدس الهی است، هرگز هویت خود را حراج نمی‌کند، هویت و ماهیت خود را تاراج نمی‌کند. به دست خود جهل علمی و جهالت عملی نمی‌سپارد. انسانی که آن قدر توانمند است که زمان و زمین را در نوردد، درباره گذشته اظهار نظر کند، درباره آینده اظهار نظر کند، معلوم می‌شود، نه تاریخ دارد و نه جغرافیا. تاریخ زمینی و زمانی، جغرافیای زمینی و زمانی برای بدن انسان است؛ اما حقیقت انسان و روح انسان - که می‌گوید: چند قرن قبل این چنین می‌اندیشیدند، فلان اندیشه درست بود، فلان اندیشه ناصواب، درباره آینده نظر می‌دهد - از زمان و زمین گذشته است؛ این انسانی که می‌تواند درباره ده‌ها قرن قبل اظهار نظر کند و درباره ده‌ها قرن بعد اظهار نظر کند، معلوم می‌شود که محکوم زمان و زمین نیست؛ این حقیقت انسان است و این مردنی نیست.

ذات اقدس الهی روح را - که یک موجود ملکوتی است و نه ملکی و از عالم امر است نه از عالم خلق و موجود مجرد است نه مادی و یک موجود پایدار است نه از بین رونده - به انسان عطا کرده است و حقیقت انسان همین روح است، بدنش عوض می‌شود؛ البته همین انسان است و با همین حقیقت، در بزرخ هست؛ همین انسان با همین حقیقت، در معاد هست؛ منتها ابدان و قالب‌ها فرق می‌کند؛ وگرنه انسان با تمام هویتش در بزرخ هست، با تمام هویتش در قیامت است؛ لذا در سوره مبارکه «انفال» فرمود: ﴿استجیبوا لله وللرسول إذا دعاکم لما یحییکم﴾؛ فرمود: این دین آمده، شما را زنده کند. الان بسیاری از مردم متأسفانه خود را بیش از یک حیوان نمی‌دانند؛ آن حیوانی که نافع است، بعد از مرگ سودی نمی‌برد، آن حیوانی که زیان‌بار است، بعد از مرگ ضرری ندارد؛ هیچ فرقی بین گوسفند و گرگ نیست؛ نه گوسفند مرده پاداش می‌بیند و نه گرگ مرده کیفر. افرادی که در جامعه به سر می‌برند و غیر الهی فکر می‌کنند و موجد نیستند، خوب و بدشان خود را مثل گوسفند و گرگ می‌دانند. اگر کسی خوب بود، بعد از مرگ هیچ اثری برای خوبی‌اش نیست؛ چون - معاذالله - معادی در کار نیست و اگر بد بود -معاذالله- هیچ کیفری برای بدی‌اش نیست؛ چون به‌زعم اینها بعد از مرگ خبری نیست.

اما در سوره «انفال» فرمود: ﴿استجیبوا لله وللرسول إذا دعاکم لما یحییکم﴾؛ دین آمده شما را زنده کند؛ یعنی از این حیات گیاهی و حیوانی که دارید، به آن حیات عقلی که به شما داده است، توجه کنید. وقتی به آن حیات عقلی توجه کردید، هم گذشته‌ای که دیگران تیره می‌بینند، شما شفاف می‌بینید، هم آینده‌ای که دیگران تاریک می‌بینند، شما شفاف و روشن می‌بینید؛ نه حیرتی درباره گذشته است؛ چون مبدای وجود دارد علیم و قدیر به‌نام

• اخبار کوتاه جهان

- ترکیه**

«**ترکیه ادعای رهگیری موشک‌های ایران را تکذیب کرد**: مرکز مبارزه انتشار اخبار گمراه‌کننده ترکیه وابسته به اداره ارتباطات ریاست جمهوری این کشور، ادعاهای منتشرشده درباره رصد و رهگیری موشک‌های شلیک‌شده از ایران به فلسطین اشغالی در تاریخ سیزدهم ماه آوریل از طریق پایگاه راداری کوراجیک در استان ملاحیه ترکیه را تکذیب کرد.

«**اردوغان پس از ۱۲ سال به عراق سفر کرد**: اردوغان در بغداد با مقامات ارشد عراقی دیدار و درباره مسائلی مانند آب، تروریسم و سرمایه‌گذاری گفت‌وگو کرد. این سفر بعد از ۱۲ سال انجام گرفت.

- آمریکا**

«**حمله رگباری ایران به اسرائیل، آمریکا را هم غافل گیر کرد**: مقیاس اولین حمله مستقیم ایران به اسرائیل با بدترین سناریوهای آژانس‌های جاسوسی آمریکا مطابقت داشت. مقام‌های آمریکایی این اظهارات را در گفت‌وگو با وال‌استریت ژورنال درباره حمله تنبیهی ایران به اسرائیل گفته‌اند. این نشریه نوشته: حتی زمانی که مقام‌های اطلاعاتی آمریکا می‌دانستند که ایران موشک‌ها را از انبار خارج کرده و روی پرتابگرها قرار داده، مقیاس طرح حمله ایران برای سازمان‌های اطلاعاتی آمریکا روشن نبود.

«**پایگاه‌های آمریکا در نیجر تخلیه می‌شود**: روزنامه نیویورک تایمز گزارش داد: آمریکا ۱۰۰۰ پرسنل نظامی را در ماه‌های آینده از نیجر خارج می‌کند. این اقدام در حالی صورت می‌گیرد که سران کاخ سفید و وزارت جنگ آمریکا تلاش بسیاری کردند با تهدید و تطمیع، این پایگاه مهم را در نیجر حفظ کنند؛ اما به نظر می‌رسد که دوران حضور غرب در غرب آفریقا به سر آمده است.

«**تصویب کمک‌های مالی آمریکا به اوکراین، اسرائیل و تایوان**: مجلس نمایندگان ایالات متحده آمریکا، پیش‌نویس طرح ۶۱ میلیارد دلاری کمک به اوکراین شامل ۲۳ میلیارد دلار برای بر کردن مجدد زرادخانه خود آمریکا، ۲۶۴ میلیون دلاری به رژیم صهیونیستی و ۸/۲ میلیون دلاری به تایوان را تأیید کرد.

«**سناتور آمریکایی دادگاه بین‌المللی لاهه را تهدید به تحریم کرد**: نام‌کانن: من به مقامات دادگاه بین‌المللی کیفری هشدار می‌دهم، اگر در کنار ایران و حماس بایستید و وارد نبرد سیاسی در مقابل اسرائیل شوید، تحریم خواهید شد. همین حالا دلاریهای خود را از آمریکا خارج و با سفر مجدد به آمریکا خداحافظی کنید.

«**همدستی واتساپ با اسرائیل برای کشتار مردم غزه**: برنامه «واتساپ» که متعلق به شرکت آمریکایی «متا» است، به طرح اسرائیل برای هدف قرار دادن فلسطینی‌ها از طریق یک برنامه مبتنی بر هوش مصنوعی کمک می‌کند. اسرائیل از سامانه‌ای که مجهز به هوش مصنوعی است به‌نام «لایندر» برای شناسایی فلسطینی‌های در غزه و سپس هدف قرار دادن آنها استفاده می‌کند.

- کویت**

«**لغو و تعطیلی ۶ سفارت و کنسول‌گری کویت**: وزارت خارجه کویت از لغو و تعطیلی ۶ سفارت و کنسول‌گری این کشور خبر داد؛ علت این اقدام، «عقلانی‌سازی» فعالیت‌های خارجی کشور اعلام شده است. ۵ سفارت‌خانه کویت در جمهوری فدرال میانمار، پادشاهی کامبوج و جمهوری‌های دموکراتیک لاوس، گابن و زیمبابوه و کنسول‌گری کویت در شهر هوشی‌مین در جمهوری سوسیالیستی ویتنام بسته شدند.

- رژیم صهیونیستی**

«**نتانیاهو دست به دامن آمریکا و انگلیس شد**: شبکه ۱۲ تلویزیون رژیم صهیونیستی: نگرانی‌ها در تل‌آویو درخصوص احتمال صدور حکم بازداشت مقامات از جمله نتانیاهو توسط دیوان لاهه افزایش یافته است. به‌همین دلیل نتانیاهو از وزرای خارجه آمریکا و انگلیس کمک خواسته است.

- مصر**

«**اعتراف مصر به تخریب بیش از ۱۵۰۰ تونل گروه‌های مقاومت**: ضیاء‌ریشون رئیس بخش اطلاع‌رسانی مصر اعتراف کرد: این کشور، بیش از ۱۵۰۰ تونل در مجاورت نوار غزه را منهدم کرده و دیوار مرزی با غزه را تقویت کرده است.

- عربستان**

«**تشکیل کشور فلسطین در ازای عادی‌سازی روابط عربستان و رژیم صهیونیستی**: دولت آمریکا در حال تلاش برای دستیابی به یک توافق بلندمدت است که بر اساس آن، رژیم صهیونیستی را تحت فشار قرار خواهد داد تا در ازای عادی‌سازی روابط با عربستان، تشکیل کشور فلسطین را بپذیرد.

«**ترکیه: نمی‌توانیم از سود تجارت با اسرائیل بگذریم**: نیهات زبیکچی، معاون رئیس حزب حاکم ترکیه: ما قتل عام اسرائیل در غزه را محکوم می‌کنیم؛ اما در مورد بخش‌هایی از تجارت که به کسی ضرر نمی‌رساند، ماجرا متفاوت است؛ زیرا اسرائیل کشوری است که ما با آن قرارداد تجارت آزاد داریم؛ یعنی کشوری که ۶ برابر واردات مان از آن، به آن صادر می‌کنیم.

- اتحادیه اروپا**

«**وزاری خارجه اتحادیه اروپا با گسترش تحریم‌ها علیه ایران موافقت کرد**: جوزپ بورل، مسئول سیاست خارجی اتحادیه اروپا گفت: وزاری خارجه اتحادیه اروپا در نشستی در لوکزامبورگ، تصمیم سیاسی به گسترش تحریم‌ها علیه برنامه موشکی و پهپادی ایران و صادرات آن گرفتند.

- عراق**

«**امضای قرارداد بین عراق و ترکیه برای ایجاد یک کریدور برای اتصال خلیج فارس به ترکیه و اروپا**: عراق و ترکیه قراردادی را برای ایجاد یک کریدور جهت اتصال خلیج فارس به ترکیه و اروپا امضا کردند.

- چین**

«**توقف استفاده از دلار آمریکا در روابط دو جانبه اقتصادی چین و روسیه**: بلومبرگ: چین و روسیه استفاده از دلار آمریکا در روابط دو جانبه اقتصادی را تقریباً، به‌طور کامل متوقف کرده‌اند.

«**سنای آمریکا لایحه ممنوعیت تیک‌تاک را تصویب کرد**: مجلس سنای آمریکا به لایحه‌ای رأی داد که براساس آن، مالک چینی تیک‌تاک باید برنامه خود را ظرف حدود ۹ ماه واگذار کند. در غیر این‌صورت تیک‌تاک با ممنوعیت فعالیت مواجه خواهد شد.

ه‌مان‌طوری که قرآن توانست، جاهلیت کهن را از بین ببرد

می‌تواند جاهلیت جدید را هم از بین ببرد

و ما دیگر شاهد جریان غزه و امثال غزه نباشیم.

انباء بشر با یکدیگر دوستانه و برادرانه زندگی کنند

تا بفهمند که اگر عدل و مهر و گذشت و برادری و برابری

بو می‌داشت و معطر بود، جهان معطر می‌شد؛

چه اینکه اگر ظلم دود می‌داشت، جهان تیره بود. جهان که تاریک نیست

برای این است که ظلم از آن جهت که ظلم است، دود ندارد؛

اما اگر ظلم دود می‌داشت، جهان مثل جریان غزه و امثال غزه تاریک محض بود.

جاهلیت شده است. این جاهلیت هم، باعث بیراهه رفتن خود آدم است و هم باعث بستن راه دیگران.

بنابراین الآن اگر جهان غرب به این بیندیشد که انسان هرگز نمی‌میرد و نابود نمی‌شود و آینده‌اش شفاف و روشن خواهد بود. اگر به این بیندیشد که انسان خودساخته نیست، گیاه خودرو نیست، از تیرگی به در می‌آید؛ بین دو نور حرکت می‌کند. وقتی بین دو نور حرکت کرد، نه بیراهه می‌رود و نه راه کسی را می‌بندد؛ لذا ذات اقدس الهی فرمود که اولین کار این است که خودشان را فراموش نکنند. اینکه در جوامع روابی ما زیاد آمده است که «من عرف نفسه فقد عرف ربه».^{۱۰} همین است و اگر کسی این تازبانه الهی او را متنبه کرد که «فأنساهم أنفسهم»، فوراً باید بیدار بشود و تدارک کند.

بنابراین ما امیدواریم، بزرگانی که با ایراد مقال یا ارائه مقالات بر وزن علمی این همایش می‌افزایند، بیشتر روی این جهت کار کنند که نظام هستنی بدون مبدأ فاعلی نیست. این نظام حیرت‌آور عقلی، جز مبدأ علمی مبدأ دیگری ندارد. الآن تمام علوم دانشمندان ما برگرفته از نظام هستی است. این نظام هستی، عالمانه تنظیم شده است و عالمانه آفریده شده است که مبدأ علم همه اندیشوران علمی ماست. فلان شخص عالم است، یعنی چه؟ یعنی نظم بین این اشیاء را فهمید. فلان گروه در ستاره‌شناسی عالم و محقق است، یعنی چه؟ یعنی نظم علمی بین ستاره‌ها را فهمید. اگر کسی متخصص در کشاورزی و دامداری و در صنعت نفت و در صنعت گاز و در صنایع دیگر است، اگر کسی دانشمند است، یعنی چه؟ یعنی نظم علمی این اشیاء را فهمید. پس یک ناظمی اینها را عالمانه تنظیم کرده است تا مشکل جهان حل بشود.

همان‌طوری که قرآن توانست، جاهلیت کهن را از بین ببرد، می‌تواند جاهلیت جدید را هم از بین ببرد و ما دیگر شاهد جریان غزه و امثال غزه نباشیم. انباء بشر با یکدیگر دوستانه و برادرانه زندگی کنند تا بفهمند که اگر عدل و مهر و گذشت و برادری و برابری بو می‌داشت و معطر بود، جهان معطر می‌شد؛ چه اینکه اگر ظلم دود می‌داشت، جهان تیره بود. جهان که تاریک نیست، برای این است که ظلم از آن جهت که ظلم است، دود ندارد؛ اما اگر ظلم دود می‌داشت، جهان مثل جریان غزه و امثال غزه تاریک محض بود.

مجدداً مقدم همه شما را گرامی می‌دام و از دست‌اندارکان این محفل عظیم و باشکوه حق‌شناسی می‌کنیم. امیدواریم روزی این جاهلیت جدید، مثل جاهلیت کهنه و کهن از بین برود و نورانیت اسلام ظهور کند و همه انبیای ابراهیمی، همین مطلب را آورند؛ درست است که در فروعات جزئی اختلاف دارند؛ ولی وجود مبارک ابراهیم خلیل صلی الله علیه و آله، همان راهی که نوح پیامبر صلی الله علیه و آله رفت، همان راه را ادامه داد؛ لذا در قرآن فرمود: ﴿وإن من شیئعة لإبراهیم^{۱۵}، ابراهیم همان راه نوح را رفت؛ چه اینکه ذات اقدس الهی به ما می‌فرماید: شما فرزندان ابراهیم خلیل هستید، دین پدرتان را حفظ بکنید: ﴿فاتبعوا ملة إبراهیم^{۱۶}»، همه بشر، فرزندان یک پدر هستند که او پیامبر بود و انبیای بعدی هم، سمت پدری دارند. درباره حضرت ابراهیم فرمود که ﴿ملة أبیکم إبراهیم هو سماکم المسلمین من قبل^{۱۷}». امیدواریم که ذات اقدس الهی روزی جهان را پر از عدل و داد بکند که ما نه ظلمی بکنیم و نه ظلمی ببینیم.

«غفرالله لنا ولکم والسلام علیکم ورحمة الله وبرکاته»

- پی‌نوشت‌ها**

- ^۱ آل‌عمران/۱۹؛
- ^۲ انفال/۲۴؛
- ^۳ انعام/۱۶۳؛
- ^۴ فرقان/۶۲؛
- ^۵ هود/۳۲؛ فرقان/۱۵۹؛ فرقان/۱۶۴؛ حدید/۴؛
- ^۶ فصلت/۱۱؛
- ^۷ فصلت/۱۱؛
- ^۸ حشر/۱۹؛
- ^۹ شاهنامه فردوسی، فردیون، بخش ۴؛
- ^{۱۰} ملک/۲۴؛
- ^{۱۱} طه/۱۳۵؛
- ^{۱۲} بقره/۲۵۸؛
- ^{۱۳} مصباح‌الشریعه، ص ۱۱۳؛ عوالی اللثالی، ج ۴، ص ۱۰۲؛
- ^{۱۵} صافات/۸۳؛
- ^{۱۶} آل‌عمران/۹۵؛
- ^{۱۷} حج/۷۸؛